

ก็ได้บัญญัติและให้คำนิยามความหมายเอาไว้ในมาตรา 4 ของคำว่า สถานที่จำหน่ายอาหารหรือที่สะสมอาหารเพียงเท่านั้นไม่ได้รวมถึงการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง(Street food)แต่อย่างใด

ประเด็นปัญหาที่สอง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการขอใบอนุญาตตาม มาตรา 41 ในการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 โดยปกติแล้วการจะประกอบกิจการร้านอาหารได้ จะต้องมีการขออนุญาตตามกฎหมายด้วย จะมีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ชัดเจนเป็นไปตามมาตรา 38 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แต่ในการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) ไม่ได้มีหลักเกณฑ์ในการกำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่หากจะต้องนำหลักเกณฑ์ในการประกอบกิจการร้านอาหารปกติมาบังคับให้มีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกันก็ไม่ได้ ซึ่งปัจจุบันเป็นการนำกฎหมายมาใช้ในการเทียบเคียง จะเป็นการนำเรื่องการขายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะเข้ามาใช้บังคับกับเรื่องร้านอาหารข้างทาง (Street food)

โดยจะเป็นไปตามมาตรา 41 โดยบัญญัติเอาไว้ชัดเจนว่า ห้ามไม่ให้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 56 กล่าวคือ เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องมีการเข้าไปตรวจความถูกต้องของการขอใบอนุญาตตามข้อกำหนดของท้องถิ่นของตนเอง การนำเอา มาตรา 41 มาใช้ในเรื่องการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาข้อบัญญัติท้องถิ่น ในบางท้องถิ่นก็มีหลักเกณฑ์ บางท้องถิ่นก็ไม่มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาในการออกใบอนุญาตในการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง(Street food) ดังกล่าว

ประเด็นที่สาม ปัญหามาตรการทางกฎหมาย เกี่ยวกับการตรวจสอบควบคุมดูแลคุณภาพ มาตรฐานของความสะอาด และสิ่งแวดล้อมของร้านอาหารข้างทาง (Street food) ตามกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 และตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย พ.ศ. 2535 ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ด้าน กล่าวคือ ในด้านความสะอาด ตามที่กฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 นี้จะมีข้อกำหนดทั้งหมด 21 ข้อ เป็นกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหารเป็นหลักสุขาภิบาลอาหาร หากมีการนำเอาร้านอาหารข้างทาง (Street food) มาอยู่ภายใต้ของการควบคุมในเรื่องของกฎกระทรวง ก็จะทำให้ร้านอาหารไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานในการควบคุมดูแลในเรื่องของความสะอาด และความปลอดภัยที่จะต้องมีการพิจารณา โดยร้านอาหารข้างทาง (Street food) ก็มีพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่ได้ให้อำนาจท้องถิ่นในการเข้ามามีบทบาทในเรื่องดังกล่าว โดยข้อบัญญัติท้องถิ่นในบางท้องถิ่นก็มีกำหนดไว้ แต่บางท้องถิ่นก็ไม่มีในเรื่องของหลักเกณฑ์การดูแลควบคุมคุณภาพแต่อย่างใด ที่จะส่งผลให้มีการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานเกี่ยวกับความสะอาดที่ชัดเจนขึ้น

อีกทั้งในกรณีของด้านสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกันที่จะเป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องกันในประเด็นปัญหานี้ ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย พ.ศ. 2535 ทั้งนี้สิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบเนื่องจากร้านอาหารก็จะเป็นขยะมูลฝอย ที่ส่งกลิ่นเน่าเสีย ทำให้สภาพแวดล้อมถูกทำลายลง เพราะต่อวันปริมาณขยะมูลฝอยก็มีจำนวนมาก ถ้าการดูแลไม่ดีก็จะยิ่งส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม และจะส่งผล

ไปถึงในเรื่องของมลภาวะทางอากาศที่แย่ โดยตามพระราชบัญญัตินี้ ได้บัญญัติแต่หลักการทั่วไป ในการที่ห้ามทิ้งขยะมูลฝอยในที่สาธารณะและสาธารณะจะอยู่ในมาตรา 32 และมาตรา 19 ที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติตาม อีกทั้งกฎหมายก็ได้ให้อำนาจท้องถิ่นในการจัดการด้วย แต่ก็ยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่ครอบคลุมชัดเจนในเรื่องของร้านอาหารข้างทาง(Street food) ที่เกี่ยวกับขยะมูลฝอยเป็นจำนวนมากที่จะต้องมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติมากยิ่งขึ้น ที่จะส่งผลไปถึงการตรวจสอบคุณภาพและ มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมให้มีความชัดเจนขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับกรณีการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความหมายนิยามของคำว่าร้านอาหารข้างทาง (Street food) กล่าวคือ ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไข โดยการเพิ่มเติมในเรื่องของคำนิยามของคำว่าสถานที่จำหน่ายอาหารให้ครอบคลุมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยการแก้คำนิยามของมาตรา 4 พระราชบัญญัติการสาธารณสุขใหม่ เป็นการนำเอาความหมายของคำว่าร้านอาหารข้างทาง (Street food) ตามหลักการสากลที่ได้ให้ความหมายเอาไว้ ให้มีความหมายของคำว่าร้านอาหารข้างทาง (Street food) หมายความว่า สถานที่จำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่มน้ำที่มีการตั้ง ปูร่ง ประกอบ หรือจำหน่ายอาหารสำหรับการบริโภคโดยทันที บนท้องถนนหรือที่สาธารณะอื่นๆ รวมไปถึง การเร่ขายอาหารด้วย เพื่อให้การที่จะประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) มีคำนิยามและความหมายที่ได้กำหนดเอาไว้อย่างชัดเจนมากขึ้น

2. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการขอใบอนุญาตตาม มาตรา 41 ในการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) ตาม พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กล่าวคือ ควรแก้ไข เพิ่มเติมข้อความให้มีความชัดเจนขึ้น โดยเป็นการนำเอาเรื่องของการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) เข้ามาบังคับใช้ด้วย เป็นเพิ่มในส่วนของกรณีการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) เข้ามาเป็นการเฉพาะ หลังจากข้อยกเว้นที่จะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นนั้นตามมาตรา 41 วรรคสอง โดยจะบัญญัติข้อความเพิ่มเติมว่า ทั้งนี้ในกรณีของการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์กฎหมายว่าด้วยเรื่องของการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) ตาม มาตรา 41 ทวิ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่จะเพิ่มเติมถึงหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตโดยตรง มาตรา 41ทวิ จะบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมอีกมาตรา โดยจะเป็นการบัญญัติลักษณะของการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) ไว้โดยเฉพาะ กล่าวคือ ผู้ใดจะประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) ได้ก็จะต้องประกอบไปด้วย ดังนี้

- (1) เป็นผู้สัญชาติไทย อายุ 21 ปีขึ้นไป
- (2) ต้องไม่เป็นโรคติดต่อหรือพาหะของโรคติดต่อตามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้
- (3) เงื่อนไขอื่นทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

3. ปัญหาการตรวจสอบควบคุมดูแล คุณภาพมาตรฐานความสะอาดและสิ่งแวดล้อมร้านอาหารข้างทาง (Street food) ตามกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 และตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย พ.ศ. 2535

3.1 ด้านความสะอาด กล่าวคือ เห็นควรมีการแก้ไข โดยที่จะบัญญัติกฎหมายออกมาเป็นข้อปฏิบัติของการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) เป็นการเฉพาะ จะบัญญัติไว้ในกฎกระทรวง สุลักษณ์ของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 เช่นเดียวกัน โดยการเพิ่มเติมในหมวดที่ 5 เป็นสุลักษณะของการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) การนำกฎกระทรวงมาแก้ไขเพิ่มเติม จากแต่เดิมในเรื่องหลักสุขาภิบาลอาหารตามกฎกระทรวงดังกล่าว โดยบัญญัติเอาไว้เป็นข้อที่ 22 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) แผงลอยจำหน่ายอาหารทำจากวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย มีสภาพดีเป็นระเบียบ อยู่สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 ซม.

(2) อาหารปรุงสุกมีการปกปิด หรือมีการป้องกันสัตว์แมลงนำแมลงเข้า

(3) สารปรุงแต่งอาหาร ต้องมีเลขสารบบอาหาร (อย.)

(4) น้ำดื่มต้องเป็นน้ำสะอาดใส่ในภาชนะที่สะอาด มีการปกปิด มีก๊อกหรือทางเทริน้ำ

(5) เครื่องดื่ม ต้องใส่ภาชนะที่สะอาด มีการปกปิด และมีที่ดักที่มีด้ามยาวหรือมีก๊อก หรือทางเทริน้ำ

(6) น้ำแข็งที่ใช้บริโภค ต้องสะอาด เก็บในภาชนะที่สะอาด มีฝาปิด อยู่สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 ซม. ที่ดักน้ำแข็งมีด้ามยาว และต้องไม่นำอาหาร หรือสิ่งของอย่างอื่นไปแช่ไว้ในน้ำแข็ง

(7) ล้างภาชนะด้วยน้ำยาล้างภาชนะ แล้วล้างด้วยน้ำสะอาด 2 ครั้ง หรือล้างด้วยน้ำไหล และอุปกรณ์การล้างต้องวางสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 ซม.

(8) ช้อน ส้อม ตะเกียบ วางตั้งเอาด้ามขึ้นในภาชนะโปร่งสะอาด หรือวางเป็นระเบียบในภาชนะโปร่งสะอาดและมีการปกปิด เก็บสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 ซม.

(9) มีการรวบรวมมูลฝอย และเศษอาหารเพื่อนำไป กำจัด

(10) ผู้สัมผัสอาหารแต่งกายสะอาด สวมเสื้อมีแขนผู้ปรุงต้องผูกผ้ากันเปื้อนที่สะอาด สวมหมวกหรือเน็ตคลุมผม

(11) ใช้อุปกรณ์หยิบจับอาหารที่ปรุงสำเร็จแล้ว

(12) ผู้สัมผัสอาหารที่มีบาดแผลที่มือต้องปกปิดแผลให้มิดชิด

(13) เงื่อนไขอื่นทั้งนี้ให้เป็นไปตามเจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

3.2 ด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย พ.ศ.2535 หมวด 3 การห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ ตามมาตรา 32 ควรจะมีการแก้ไข โดยเพิ่มเติมข้อความว่าในการประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) ควรที่จะต้องมีการกำหนดข้อปฏิบัติเกี่ยวกับผู้ประกอบกิจการร้านอาหารข้างทาง (Street food) ซึ่งเห็นควรที่จะเพิ่มข้อความลงไปต่อ เป็นอีกวรรคหนึ่ง กล่าวคือ หากเป็นกรณีผู้ประกอบการก็ต้องดำเนินการตามข้อ 1 และข้อ 2 รวมถึง ดังต่อไปนี้

(1) ต้องมีการคัดแยกประเภทของขยะ

(2) ต้องนำขยะออกมาทิ้งเป็นเวลา

(3) การเสียค่าธรรมเนียม

ทั้งนี้ก็ให้เป็นไปตามเงื่อนไขของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

บรรเจิด สิงคะเนติ. (2547). **หลักพื้นฐานของสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ**

พ.ศ. 2540. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

เอกสารแผ่นพับ อาหารริมบาทวิถี (Street Food in Thailand) วารสาร อาหารริมบาทวิถียุค 4.0 (Street Food 4.0) สุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย

สำนักงานสนับสนุน และส่งเสริมอาหารปลอดภัย. **ข้อกำหนดด้านสุขาภิบาลอาหารสำหรับร้านอาหาร**

[Online]. AvailableURL:[http://www.foodsafety.moph.go.th/th/news-national-](http://www.foodsafety.moph.go.th/th/news-national-detail.php?id=339&pcid=270&pcpage=2)

[detail.php?id=339&pcid=270&pcpage=2](http://www.foodsafety.moph.go.th/th/news-national-detail.php?id=339&pcid=270&pcpage=2), 2015 (ตุลาคม, 10).